

SOBAT

Redactie adres: J.P.C. Rausch, Koningin Wilhelminalaan 387, 2274 AK Voorburg 070-3857934
Redaktieleiden: R. Grit, nr 90 9458 TD Balloo tel. 05924-1361; J. Zwaan, Lijzijde 45 1034 KN Amsterdam, tel. 020-319151

NUMMER 13 - OKTOBER 1990

Minister Ter Beek:

'Nederland is bij opvang veteranen in gebreke gebleven'

(Uit Defensiekrant 13 september 1990 nr 32)

Toespraak van de Minister van Defensie, A.L. ter Beek, ter gelegenheid van de ingebruikneming van de Zuilengalerij bij het Nationaal Indië-monument 1945-1962 op 7 september 1990 (gedeeltelijk weergegeven).

Vandaag twee jaar geleden zei op deze plaats de toenmalige chef van de defensiestaf dat met het monument - waarbij wij ons nu weer verzameld hebben - op indrukwekkende wijze de nagedachtenis wordt geëerd van de Nederlanders en Nederlandse onderdanen, die tussen 1945 en 1962 in het toenmalige Nederlands-Indië en Nederlands Nieuw-Guinea voor het vaderland hun leven hebben gegeven. Vandaag, met de ingebruikneming van de zuilengalerij, dienen deze woorden met nadruk te worden herhaald. Vijfduizend achthonderd drieënveertig namen staan in de zuilen gegrift. Bijzondere namen toen, omdat zij in opdracht van de Nederlandse samenleving de verschrikkingen van het oorlogsgeweld ingingen. Nu, omdat zij bij de uitvoering van die opdracht het hoogste offer hebben gebracht wat een mens gegeven is te brengen. Lang, te lang zijn zij in ons land naamloos gebleven. Door deze zuilen hebben zij hun naam weergekregen. Hiermede is een nieuwe stap gezet op de weg naar erkenning. De erkenning waarop de overledenen en hun nabestaanden en zij die toentertijd wel uit de strijd zijn teruggekeerd recht kunnen en mogen doen gelden.

Ik besef dat het lang - en voor velen te lang - heeft geduurd, voordat in ons land van deze erkenning sprake was. Het leek er wel eens op of wij de conflicten in Nederland-Indië en in Nederlands Nieuw-Guinea maar liever zo snel mogelijk wilden vergeten. Achteraf gezien valt die houding voor een deel te verklaren uit het feit dat alle aandacht is ons land uit ging naar de wederopbouw van de samenleving en ook naar de helaas snel slechter wordende oost-west relatie in Europa. Los van deze materiële belemmeringen is er, naar ik meen, echter ook sprake geweest van een vorm van verlegenheid, die zijn grondslag vond in het niet weten om te gaan met oorlogsveteranen. In ons land bestond op dat gebied immers - en in wezen is dat een gelukkig

feit - geen traditie. En een probleem waarmee je niet goed weet om te gaan en dat je in verlegenheid brengt, stop je het liefst zo ver mogelijk weg en bij voorkeur ontken je het zelfs. Laat er nu geen misverstand ontstaan: ik wil op deze plaats niet gaan psychologiseren. Nog minder wil ik verontschuldigen. Als vertegenwoordiger van de Nederlandse overheid aarzel ik niet achteraf het "mea culpa" uit te spreken. In ronde bewoordingen kan worden gesteld, dat Nederland bij de opvang van zijn veteranen in gebreke is gebleven. De overheid heeft - als verlengstuk van de samenleving - hier het maatschappelijk onvermogen niet kunnen corrigeren. Het gevolg is geweest dat, voorzover de veteraan en de samenleving elkaar ontmoeten, als gevolg van tegengestelde verwachtingspatronen, begrip en erkenning nauwelijks gestalte konden krijgen. Dit zeggende haast ik mij er aan toe te voegen, dat er natuurlijk individuele pogingen en initiatieven van kleine groeperingen waren om bruggen te slaan tussen de belevingswereld van de veteranen en de aandacht van de samenleving. Veel waardevols is daardoor tot stand gebracht. Het monument waarbij wij thans staan is een van de overtuigende bewijzen daarvan. Er zijn er echter meer. Een groot aantal organisaties is in het leven geroepen om de nabestaanden, de veteranen en hun naasten hulp te verlenen of anderszins bij te staan. De waardering voor het enthousiasme en het doorzettingsvermogen van hen die zich gedurende een lange reeks van jaren voor de oorlogsslachtoffers en veteranen hebben ingezet kan niet genoeg tot uitdrukking worden gebracht.

Dames en heren, bij de onthulling van het monument, nu precies twee jaar geleden, besloot de chef van de defensiestaf, die bij die gelegenheid sprak namens de minister van defensie, zijn toespraak als volgt: "Willen wij hun nagedachtenis (d.i. van de slachtoffers van Nederlands-Indië en Nederlands Nieuw-Guinea) werkelijk blijven eren,

Fotoburo: Jan Paul Kuil

dan dienen wij steeds doordrongen te zijn van de bijzondere plicht die op onze samenleving rust. Ik doel hier op de plicht te zorgen voor hen, die weliswaar de acties in Nederlands-Indië en Nieuw-Guinea hebben overleefd, doch van hun deelname daaraan nog dagelijks de gevolgen onderkennen. Tenslotte zullen wij allen steeds actief moeten bijdragen aan een beleid, dat zich richt op vrede en veiligheid. De verwezenlijking van een beleid dus, dat dient te voorkomen dat straks weer zulke hoge offers moeten worden gevraagd."

Dames en heren, op deze plaats wil ik graag stil staan bij de twee doelstellingen die in het laatste citaat liggen besloten. Wat de eerste doelstelling betreft heb ik u al gezegd dat de overheid lang in gebreke is gebleven. Gelukkig kan ik echter sinds eind maart van dit jaar dat in gebreke stellen in de verleden tijd plaatsen. Toen immers zijn de hoofdlijnen van het veteranenbeleid aan de Staten-Generaal aangeboden. Bij de ontwikkeling van een zorgvuldig en verantwoord veteranenbeleid zijn we er steeds van uitgegaan, dat de overheid haar verantwoordelijkheid dient te nemen waar het gaat om het scheppen van de voorwaarden die de aanpak van de specifieke veteranenproblematiek mogelijk maken. Het gaat hier dus vooral om een beleidsmatige verant-

woordelijkheid. Ik zeg dit met zoveel nadruk, omdat ik meen dat bij de uitvoering van het beleid kan worden aangesloten bij al in de maatschappij aanwezige kaders, systemen en voorzieningen. Ook vind ik het van belang dat de mogelijkheden in veteranenwereld zelf zoveel mogelijk worden benut. Particulier initiatief kan immers in deze zorgverlening een vooraanstaande rol vervullen. Ik heb zojuist al gezegd dat op dit gebied veel waardevols tot stand is gebracht. Het spreekt voor mij vanzelf, dat daarbij waar mogelijk wordt aangesloten.

Dames en heren, de grondslag van het veteranenbeleid van de overheid is de opvatting dat de veteranen recht hebben op respect en waardering voor hun inzet en voor de door hen gebrachte offers. Die erkenning kan echter op verschillende manieren tot uitdrukking worden gebracht. In ieder geval behoort de samenleving daarbij te worden betrokken. Het is immers juist die samenleving waaraan de veteranen om begrip, respect en waardering vragen. De overheid dient daarbij het voorbeeld te geven door - zoals gezegd - de voorwaarden te scheppen voor een maatschappelijke erkenning

en een passende immateriële hulpverlening. Het zou mij nu te ver voeren op deze plaats tot in detail op het veteranenbeleid in te gaan. Ik wil daarom volstaan met nog eens de doelstelling van het recent geformuleerde veteranenbeleid bondig samen te vatten. Dat beleid beoogt het (bevorderen van het) betonen van respect en waardering voor de inzet van de veteranen en de daarbij door hen gebrachte offers. Het beleid beoogt bovendien de specifieke immateriële gevolgen van dienstvervulling onder oorlogsomstandigheden zo dragelijk mogelijk te maken.

Dames en heren de zuilengalerij, die vandaag in gebruik wordt genomen, is een van de eerste zichtbare uitingen van de eerste doelstelling van het veteranenbeleid. Met deze galerij is dit nationaal monument op voor Nederlandse begrippen unieke wijze compleet. De initiatiefnemers kunnen mijns inziens om ten minste twee redenen met voldoening terugzien op hetgeen zij hebben bereikt. Zij hebben een bijzonder monument weten te verwezenlijken in ons monument-arme land. Bovendien is mede door hun initiatief de overheid wakker geschud, waar het gaat om de concretis-

(Vervolg op pagina 3)

Kopij voor het volgende nummer inzenden
uiterlijk 15 november 1990

Van de bestuursstafel

Veteranenbeleid

(Brief van de Minister van Defensie aan de voorzitters van de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal)

Algemeen

Tijdens het mondelinge overleg van 26 april j.l. over de nota "Zorg voor Veteranen in Samenhang" heb ik u nadere informatie toegezegd over enige materiële aspecten van dat beleid. In deze brief wil ik mijn standpunten over die aspecten uitwerken. Het betreft de volgende punten:

- nadelige gevolgen voor het ouderdompensioen van een langdurig verblijf in het voormalig Nederlands-Indië als dienstplichtige;
- schadeloosstelling achterstallige soldij van exdienstplichtigen die zich in de periode 1943-1945 in Duitse krijgsgevangenschap bevonden;
- inkomsterugval voor weduwen van in en door de dienst geïnvaleerde militairen;
- subsidiabele activiteiten voor veteranen;
- fiscale gevolgen van de uitbetaling van achterstallig soldij aan een groep oorlogsvrijwilligers.

Diensttijdspensioen oud-militairen Indiëgangers

Veel dienstplichtige oud-militairen Indiëgangers zijn langer onder de wapenen geweest dan toen ten tijde voor dienstplichtigen gebruikelijk was. Velen van hen zien, zoals de heer Van der Meij heeft opgemerkt, nu op dat tijdstip terug als de oorzaak van het missen van een door hen mogelijk geachte carrière met als gevolg een vertraagde of onvoldende pensioenopbouw. Ze vinden het onrechtvaardig dat de militaire pensioenwetgeving geen naar diensttijd berekend ouderdompensioen kent voor dienstplichtigen. Dat gevoel van onrechtvaardige behandeling wordt versterkt doordat de dienstplichttijd wel meetelt in de berekening van overheidspensioenen, doch meestal niet bij particuliere pensioenen.

In mijn nota van 26 april j.l. heb ik aangegeven voor de betrokkenen een pensioen of andere voorziening niet te overwegen. Ik zie ook nu geen mogelijkheid anders te handelen, noch als ik de situatie toets aan het militaire pensioensysteem - ook niet als ik daarbij de vergelijking trek tussen de dienstplichtige die ambtenaar is geworden en hij die naar het bedrijfsleven is gegaan - noch op grond van een zuiver sociaal gerichte benadering van de zaak dan wel overwegingen van billijkheid.

Het stelsel van militaire pensioenwetten zelf bood een biedt geen aanknopingspunten aan dienstplichtigen pensioen toe te kennen. De pensioenwetten voor de zee- en landmacht 1922 kennen een dergelijke voorziening niet. Ook bij het totstandkomen van de Algemene militaire pensioenwet (1966) is niet afgeweken van het standpunt dat "de aard van de dienstplicht geen ruimte biedt voor het toekennen van een zelfstandig recht op dienstdienstpensioen." Met de woorden "aard van de dienstplicht" wil vanzelfsprekend niet gezegd zijn dat het voldoen aan een gemeenschappelijk in principe niet voor een financiële tegemoetkoming

in de vorm van een wedde in aanmerking komt. De relatie staatsdienstplichtige steunt echter niet op een arbeidsovereenkomst en kan ook niet als een loondienstverhouding worden gezien. Waar van loon geen sprake is, ligt een uitgesteld loon, zoals het ouderdompensioen kan worden gekarakteriseerd niet voor de hand. Een ouderdompensioen bouwt men op. Het staat, zij het bij een eindloonsiëlsel wat indirect, in relatie tot het loon, en is er een afgeleide van. Men betaalt er ook voor naar rato van het inkomen. Dat alles geldt niet voor de dienstplichtige, dus ook niet voor de dienstplichtige oud-Indiëganger. Wel neemt de overheid de verantwoordelijkheid op zich bij ziekten, gebreken en overlijden in verband met de uitoefening van de militaire dienst (zie bijlage).

Wat het verschil in de pensioenopbouw tussen de dienstplichtige die later ambtenaar (burgerambtenaar, beroepsmilitair dan wel spoorwegambtenaar) is geworden en de dienstplichtige die in het bedrijfsleven een werkkring heeft gevonden betreft, plaats ik twee kanttekeningen. Bij het totstandkomen van de overheidspensioenwetgeving in 1966 is, in het kader van de verantwoordelijkheid van de overheid als werkgever, besloten de tijd doorgebracht als dienstplichtige te blijven meetellen. Dezelfde verantwoordelijkheid had ook door de sociale partners in het bedrijfsleven kunnen worden ingevuld, tegen de achtergrond van de Pensioen- en spaarfondsenwet. Dat is in een aantal gevallen ook gebeurd. Voorzover dat niet zo is, is naar mijn mening de Overheid of Defensie daarop niet aansprekbaar. Daar komt bij dat een vergelijking op een deelaspect van de rechtspositie nooit de basis kan zijn voor schadevergoeding. Voor een objectief eindoordeel moeten alle voor- en nadelen van een ambtelijke en private maatschappelijke loopbaan tegen elkaar worden afgewogen en niet alleen de pensioenvoorziening. De mening dat er voor de niet-ambtenaren onder de ex-dienstplichtigen iets moet worden gedaan, omdat één aspect van de arbeidsvoorwaarden voor de ambtenaar beter of anders is geregeld, deel ik dan ook niet. Ook aan een meer algemene zorgplicht van de Overheid valt geen argumentatie te ontleunen tot het treffen van een specifieke voorziening. Sinds 1959 is deze gemeenschapsverantwoordelijkheid immers verankerd in de Algemene Ouderdomswet (AOW). De AOW vervult de functie van bodenvoorziening en bestaat om op het niveau van het wettelijk minimumloon de leemten in de pensioensfeer te vullen. De nietverzekerde jaren vóór 1957 zijn in dat verband veiliggesteld, zodat er geen sprake is van een nadelige pensioenpositie voor de dienstplichtige oud-militairen 2Indiëgangers.

Rest tenslotte de vraag of op overwegingen van billijkheid een bijzondere voorziening kan worden getroffen, al of niet in de

vorm van een pensioengratificatie of een uitkering-ineens. Daarbij doet zich een aantal problemen voor, dat vooral samenhangt met de criteria die de doelgroep moeten bepalen, en met de vorm die de voorziening moet krijgen.

Het is denkbaar dat iedere overschrijving van de gebruikelijke dienstplichttijd als criterium wordt gekozen. In dat geval zou voor een zeer groot aantal personen - het gaat om ettelijke tienduizenden - moeten worden vastgesteld of zij voor een voorziening in aanmerking komen. Zij immers, die toch veertig pensioenjaren en/of een voorziening van zeventig procent van het laatstverdiende loon hebben opgebouwd en zij die door het wisselen van betrekking een pensioenbreuk hebben opgelopen, kunnen niet stellen schade van hun verlengde dienstdienst te ondervinden. Aangezien op dit moment uiteraard geen inzicht in de precieze aantallen bestaat, kunnen de budgettaire consequenties niet worden aangegeven, maar zij zullen in de tientallen zo niet honderden miljoenen lopen. Daarbij moet er dan rekening mee worden gehouden dat ook tot de doelgroep moeten worden gerekend de niet-dienstplichtigen (beroepsmilitairen en oorlogsvrijwilligers), die niet voldoen aan de eis van een dienstdienst van vijf jaar, alvorens zij aanspraak op een pensioen kunnen doen gelden. Deze uitstraling is te voorkomen en de budgettaire consequenties zijn drastisch te verminderen, als de doelgroep zou worden beperkt tot dienstplichtigen die vijf jaar effectieve dienst hebben verricht. Een bezwaar van deze beperking is, dat zij op strikt formele gronden een grens trekt die door de anderen, zeker door hen die niet aan de drempeltijd voldoen, als onrechtvaardig zal worden ervaren en de onvrede dus slechts zal vergroten.

Naast de budgettaire consequenties, de uitstraling en de problemen bij de identificatie van de doelgroep is er ook een vergelijkend argument, dat mij ertoe brengt uit het oogpunt van billijkheid geen voorziening te overwegen. Zo'n voorziening zou immers een (beperkte) groep ex-dienstplichtigen in een volstrekt unieke positie plaatsen. Een dergelijke voorziening is door de overheid ook niet getroffen voor burgeroorlogsgetroffenen. De wetgeving voor burgeroorlogsgetroffenen richt zich op met de oorlog in verband staande invaliditeit of overlijden en is niet van een hogere kwaliteit dan de wetgeving voor de geïnvaleerde gewezen Nederlandse dienstplichtige of zijn nabestaanden. De regelingen voor de dienstplichtigen van het KNIL hebben dezelfde strekking. Ook in de Wet Rietkerk-uitkering en de Uitkeringswet Indische geïnterneerden is geen voorziening opgenomen ter compensatie van enig gemis aan een ouderdompensioen.

Op grond van de hierboven beschreven overwegingen ben ik tot de conclusie gekomen, dat het niet juist zou zijn alsnog in welke vorm dan ook een bijzondere voorziening te treffen. Afgezien van het ontbreken van de juridische onderbouwing, zou een dergelijk gebaar betrokkenen in een uitzonderingspositie brengen. Een uitzonderingspositie die het risico inhoudt dat door onderling vergelijking alleen maar meer grievens naar voren komen. De beleidsvoornemens weergegeven in de nota "Zorg voor Veteranen

in Samenhang" hebben tot doel de groep veteranen en de andere oorlogs- en geweldsgetroffenen een gelijkwaardige nazorg te bie-

den. Nieuwe verschillen passen daar in mijn visie uitdrukkelijk niet bij.

Verzonden aan de fractie-voorzitters 2e kamer van de fracties Groen Links, VVD, CDA, Centrumdemocraten, RPF, D66, GPV, SGP en PvdA.

DE/13590

Rotterdam, 30 augustus 1990

1. Onze vereniging werd opgericht op 23 oktober 1985 te Arnhem in het Koninklijk Tehuis Oud Militairen "Bronbeek."
2. De doelstellingen van onze vereniging vindt U vervat in bijgaand informatie-bulletin met als punt 1: "De vereniging heeft ten doel het behartigen van de ideële, materiële en immateriële belangen van de oud militairen Indië- en Nieuw Guineagangers die bij de Nederlandse Strijdkrachten in het voormalig Nederlands Oost-Indië, thans Indonesië, hebben gediend."
3. Onze vereniging behoort tot de oprichters en maakt thans deel uit van de Stichting Veteranenplatform.
4. Onze vereniging behartigt de belangen van de 70.000 tot 80.000 nog in leven zijnde oud-militairen, welke in de periode 1945-1950 het grootste deel van hun militaire dienst als vrijwilliger of als dienstplichtig milicien buiten de landsgrenzen moesten vervullen onder buitengewone (oorlogs)omstandigheden. De "normale" duur van de dienstdienst werd daarbij in zeer veel gevallen met 100% tot 200% overschreden.
5. In dit verband mogen wij U verwijzen naar:
 - a) "Dienstvervulling onder buitengewone en zeer moeilijke omstandigheden" - De verantwoordelijkheid van de overheid voor de specifieke problematiek van oud-militairen Indiëgangers. Eindadvies van de Vertrouwensman Oud-Militairen Indiëgangers drs. D.F. van der mei - Den Haag februari 1989.
 - b) "Zorg voor Veteranen in Samenhang" Hoofddlijnen van het Veteranenbeleid. Minister van Defensie - maart 1990.
6. Van alle wensen die door drs. van de Mei in zijn rapport zijn opgenomen als levend bij de oudstrijders, heeft ongetwijfeld die over de pensioenrechten de hoogste prioriteit.
7. Het standpunt dat door de V.O.M.I. is ingenomen en ook reeds is kenbaar gemaakt is als volgt:
 - 7.1 Staatsburgers, die hun wettelijke burgerplicht als militair verrichten, zijn geen ambtenaar in de zin der wet.
 - 7.2 Wordt deze staatsburger na het beëindigen van zijn militaire dienstdienst (langer dan normaal en onder oorlogsomstandigheden) ambtenaar, dan is hier per definitie geen sprake van een voortgezet dienstverband.
 - 7.3 Als nu de overheid aan ambtenaren de tijd waarin de wettelijke burgerplicht werd vervuld als pensioengerechtigde dienstdienst mee laat tellen, dan is dat in onze ogen een discriminatie ten opzichte van de oud-strijders die geen ambtenaar zijn geworden.
 - 7.4 Wij vragen geen pensioenrechten maar een gelijke behandeling van alle staatsburgers, die hun wettelijke burgerplicht vervulden.
 - 7.5 Wij baseren ons daarbij op "een gelijk recht voor alle staatsburgers" als een van de grondbeginselen van de rechtsstaat.
8. In ons orgaan "Sobat" is een aantal artikelen omtrent pensioenrechten opgenomen van de hand van drs. T. Lenz. Voor de goede orde sluiten wij het laatste artikel bij, geschreven naar aanleiding van het antwoord van de Minister van Defensie aan de voorzitters van de Tweede Kamer en de Eerste Kamer dd 5/7/'90 ref. D. 90/251/17636 met als onderwerp Veteranenbeleid.
9. Wij verzoeken U dringend in alle gevallen waar U de gelegenheid wordt geboden, ons standpunt in deze aangelegenheid te ondersteunen en te bewerkstelligen, dat via geeignende wettelijke kanalen de juridische mogelijkheden dusdanig worden aangepast dat aan onze verlangens zonder meer kan worden voldaan.
10. Voor ons dringt de tijd. Ruim 125.000 man werden destijds naar Indië gezonden. Thans zijn daarvan nog 70-80.000 man in leven.... Indien naar onze mening op de gerechtvaardigde oproep aan de volksvertegenwoordiging in de Kamers geen positieve respons kan worden verkregen, overwegen wij juridische stappen tegen de Staat der Nederlanden. Wij hopen echter dat het door Uw medewerking niet zo ver hoeft te komen.
11. Met belangstelling zien wij Uw reacties tegemoet.

Namens het bestuur
VERENIGING OUD MILITAIRES INDIEGANGERS

J. Dijkema
Voorzitter

G.M. Determan
Secretaris

PENSIOENRECHTEN

Tenslotte

Toen ik met vakantie was, hoorde ik over de Wereldomroep dat de regering overeenstemming had bereikt over de Wet Gelijke Behandeling, maar ook dat de westeuropese landen de landen van het Oostblok zouden steunen op de weg naar democratie en naar de rechtsstaat.

Even heb ik toen gedacht dat de hiermee verband houdende morele achtergronden ons wel enige hoop konden geven.

Dat heeft echter niet lang geduurd.

Gedachtig aan het woord van de Romeinse wijsgeer Tacitus dat de corruptheid van een regering evenredig is aan de omvang van de regelgeving was ik weer snel met beide voeten op de grond.

Dit is mijn laatste verantwoordelijkheid, omdat ik het gevoel heb dat de discussie (sic!) thans in een beslissende fase is gekomen. Ik hoop dat mijn argumenten nu wel voldoende aandacht en bekendheid hebben gekregen.

Op 26 april heeft een overleg plaats gehad tussen de Vaste commissie voor Defensie en de Minister. In dit overleg is door vrijwel alle sprekers de aandacht gevestigd op de "magere" materiële aspecten van het veteranenbeleid.

Geen van de sprekers heeft echter de argumenten van het "recht" dat de veteranen menen te hebben, gebruikt. Daardoor is de sfeer gewekt van het moeten voldoen aan een morele verplichting.

Op 5 juli heeft de minister in een lange brief aan de voorzitters van de 2e en 1e Kamer stelling genomen tegen deze "magere" opmerkingen.

Laat ik beginnen met de slotconclusie waartoe de minister komt. Hij stelt letterlijk: "aan de juridische en overige bezwaren van de wensers op de punten van het ouderdomspensioen, de achterstallige soldij van de ex-krijgsgevangenen en de inkomstenterting van weduwen van en in door de dienst geïnvallideerde militairen kan eenvoudigweg niet worden voorbijgegaan."

Op grond van deze argumentatie wijst hij alle tegemoetkomingen aan de betrokken groep af. De tegenstelling tussen de militairen die in een dienstbetrekking tot de overheid staan of hebben gestaan en degenen die daartoe behoren wordt hier schrijnend verwoord. Alleen de ambtenaar en de beroepsmilitair (= ambtenaar) hebben rechten, want die vloeien voort uit hun dienstverband. De oorlogsvrijwilliger en de dienstplichtige die in dezelfde omstandigheden verkeerd hebben en rechten omdat zij geen dienstverband hadden. Het enige recht van deze groepen is de "eer" om samen met de ambtenaar het leven te kunnen verliezen of voor jaren in krijgsgevangenschap te gaan.

Dat in een land dat in meer dan een eeuw geen oorlog heeft gekend aan het 12 maanden "op moeten komen" geen bijzondere rechten worden verbonden is nog wel te begrijpen. Dat dit door een minister als het zwaarst wettende argument wordt gebruikt in een situatie van 5 jaar oorlog en daarna nog jaren in Indië ligt buiten mijn invoelingsvermogen. Maar juridisch zal hij daarmee wel goed zitten.

Hoewel ik er geen begrip voor kan opbrengen, had ik een dergelijke reactie wel verwacht. Dat de krantekoppen "eindelijk erkenning" zeepbellen zouden blij-

ken te zijn, kon men wel vooruitzien.

De vraag of het rechtvaardig is na zoveel jaren de gevolgen van de oorlog en de Indië-tijd onevenwichtig zwaar op de groep die zich het meest heeft ingezet te laten drukken is blijkbaar nog nimmer bij de huidige bewindslieden opgekomen.

Uitgebreid gaat de minister ook in op een geldelijke tegemoetkoming uit een "algemene zorgplicht" en uit "overwegingen van de billijkheid."

Het feit dat hij stelt dat de "doelgroepen niet bepaalbaar zijn" en er "geen juridische grondslag voor te vinden is" is voldoende voor hem om ook vanuit deze overwegingen niets te doen.

Ook deze reactie konden wij bevredigen en daarover behoeft dan ook geen verbazing te bestaan. Blijft er uit zijn brief nog één punt over en dat is het belangrijkste.

Op bladzijde 2 van de brief stelt de minister, dat:

"de dienstplichtige oud-militairen hun diensttijd zien als nadelig voor hun carrièreverloop en als een oorzaak voor het niet hebben van een volledige pensioenopbouw. Zij vinden het onrechtvaardig dat geen diensttijd-pensioen wordt toegekend en dit gevoel van onrechtvaardigheid wordt nog versterkt door het feit dat voor ambtenaren de diensttijd wel meetelt."

Laat ik vooropstellen, dat het gevoel dat de carrière nadelig is beïnvloed door de oorlog en de lange diensttijd daarna bij velen leeft. Met name het gevoel van een niet voltooid opleiding speelt daarbij een rol. Dit is een realiteit die door velen wordt onderschreven. Daar valt niets op af te dingen. Het is echter wel zo dat overeenkomstig de engelse uitdrukking "feelings are facts" deze gevoelens niet buiten beschouwing mogen worden gelaten.

Iets anders is het of aan deze feiten "rechten" of "verplichtingen van overheidswege" kunnen worden ontleend.

Dit is een verlies dat de betrokken generatie moet nemen (ook al valt het sommigen zwaar) en dat staat niet ter discussie. Dat de veteranen deze gevoelens als een basis voor hun claims zouden zien is echter op z'n zachts gezegd "onjuist."

Hetzelfde geldt voor het gevoel van onrechtvaardigheid van het niet pensioeneel zijn van de militaire diensttijd. Dat gevoel wordt niet versterkt door het wel toekennen van dat recht aan de ambtenaren. Deze wijze van stellen suggereert een afgunst of jaloezie van de zijde der veteranen die geen ambtenaar zijn geworden.

Dit is een op zijn kop zetten van de argumentatie. Niet het pensioenrecht van de ambtenaren steekt de veteraan aan, maar het ongelijk behandeld worden door de overheid. En dat is heel wat anders. Niet jaloezie maar het recht is de drijfveer van de veteranen.

Vervolgens wordt door de minister betoogd dat de dienstplichtige geen dienstverband met de overheid heeft. Hij heeft geen arbeidsovereenkomst en staat derhalve niet in "loondienstverhouding." Als we er dan eenvoudigheidshalve van uit gaan dat pensioen "uitgesteld loon" is, dan kan er bij de dienstplichtige daarvan dan ook geen sprake zijn. Ook al is de stelling dat pensioen "uitgesteld loon" is

niet zonder meer te onderschrijven, is daartegen in dit verband geen bezwaar. De dienstplichtige is gewoon geen ambtenaar. Daar kunnen we het wel over eens zijn.

Het betoog van de minister zou dan verder moeten zijn gebaseerd op de door hem getrokken conclusies. Niets is echter minder waar. Het verdere betoog is gewoon een "jumping to conclusions." Er volgt namelijk een heel betoog over de overheid als werkgever. Eenvoudigheidshalve laat hij de relatie overheid versus staatsburger buiten beschouwing.

Hij stelt dan dat in 1966 is besloten om de tijd doorgebracht als dienstplichtige te blijven meetelend voor de pensioenopbouw van ambtenaren. Wat betekent dat precies, dat woordje "blijven?" Nu is het bij veel bedrijven usance dat het onder de wapenen moeten komen voor bijvoorbeeld herhalingsoefeningen niet leidt tot inkomensverlies of onderbreking van de pensioenopbouw. Tegen een dergelijke regeling zal niemand bezwaren hebben en als dat met het woordje "blijven" wordt bedoeld, staat dat niet ter discussie.

Het betoog dat de minister dan verder houdt over een vergelijking van de totale arbeidsvoorwaarden van de ambtenaren (met het bedrijfsleven?) en niet van specifieke onderdelen daarvan is geheel buiten de orde.

Ook hier suggereert het betoog dat de veteranen zich zouden laten leiden door jaloezie.

Het arbeidsvoorwaardenbeleid van de overheid in vergelijking tot het bedrijfsleven is geen onderwerp van discussie met de oudmilitairen.

Wat het in wezen om gaat blijft in het betoog van de minister geheel buiten beschouwing.

De feiten zijn dat de oorlogsvrijwilligers en de dienstplichtigen direct na de oorlog hun opleiding nog niet hadden voltooid en veelal nog geen werkgever hadden. Na hun terugkeer uit Indië en hun daaropvolgende demobilisatie moest de meerderheid nog een opleiding voltooien en een baan zoeken. Gezien hun leeftijd hebben velen toen maar direct een baan gezocht en hun opleiding naar de avonden verlopen.

Dat daarbij hun leeftijdsgenoten, die niet militair waren geworden, daarbij een tijdsvoordeel hadden laten we maar buiten beschouwing. Maar het speelde natuurlijk wel een rol.

De overheid heeft daarna aan de oud-militairen die ambtenaar werden pensioenrechten over hun diensttijd toegekend, ook al bestond voor het tijdstip van demobilisatie geen enkel dienstverband.

Aan geen enkele categorie van ambtenaren zijn extra pensioenrechten buiten hun dienstverband toegekend uit andere hoofde bijvoorbeeld voor langdurige studie of werkloosheid. Deze toekenning was alleen gericht op de oud-militairen. Het beperken van deze toekenning tot een bepaalde groep nieuw in dienst tredenden sluit uit dat hier sprake was van een "sociale verantwoordelijkheid als werkgever."

De overheid handelde hier duidelijk als "overheid." Zou er sprake zijn geweest van een sociale verantwoordelijkheid als werkgever, dan zou dat voor alle werknemers hebben moeten gelden en was een andere pensioenregeling bijvoorbeeld volgens een levensjarenbeginsel of een regeling met een zogenaamd "achterbalkon" de aangewezen weg geweest.

De overheid heeft door deze han-

Volgens de Minister is het "SPROOKJE" uit

Naar aanleiding van de nota "Zorg voor de Veteranen in Samenhang", waarin o.a. de erkenning aan de oud Indië militair wordt toegezegd, heeft de Minister op 5 juli een nota aan de voorzitters van de 1e en 2e kamer gezonden met de daarin voor ons negatieve bevestiging dat erkenning geen financiële gevolgen voor de schatkist mag hebben.

De minister vindt dat op grond van zuiver sociaal gerichte benadering van de zaak dan wel een overweging van billijkheid het onmogelijk is een pensioen dan wel een vergoeding toe te kennen aan de oud Indië militairen die onder oorlogsomstandigheden een zeer lange diensttijd vervulden, hij weigert dit zelfs in overweging te nemen. Wel stelt hij enkele foien beschikbaar voor wat immateriële zaken.

De minister haalt allerlei zaken aan om ons met het beroemde "kluitje....." te sturen. Hij grijpt terug naar de wetgeving van 1966, waarin de overheidspensioenen werden geregeld en bepaalt dat de diensttijd van een dienstplichtig militair die ambtenaar is geworden mee telt voor zijn pensioenopbouw.

De minister vindt dat het bedrijfsleven dit ook had kunnen doen, een goedkope opmerking van iemand die zich geen zorgen hoeft te maken voor z'n waardevast pensioen, daar zorgt de belastingbetaler wel voor.

Natuurlijk was het voor het bedrijfsleven mogelijk geweest om

een pensioenvoorziening te treffen maar welk bedrijf neemt verplichtingen op zich waar geen prestaties tegenover hebben gestaan. Het is ronduit grof en beledigend de zwarte Piet daar te leggen waar hij niet thuis hoort.

De minister voert allerlei zaken aan die onbillijkheden zouden kunnen veroorzaken indien hij wel pensioenrechten zou toekennen, hij is bang voor een uitzonderings positie van de oud Indië militairen maar ik denk dat de overheid dit woord alleen uit financiële overweging gebruikt.

Het zou de bewindsman sieren indien hij openlijk toegeeft geen boodschap te hebben aan mensen die meer dan hun gemeenschapsplicht hebben gedaan. Ik hoop echter dat de politiek zich van haar taak bewust is en de verantwoordelijkheid kent tegenover een groep burgers die hun taak naar eer en geweten hebben vervuld en de regering indien noodzakelijk dwingt, om een erschuld in te lossen.

Het is onze taak de overheid en de politiek er aan te blijven herinneren dat velen door hun militair zijn in Indië achterop zijn geraakt in de mogelijkheid om voldoende voor hun oude dag te zorgen.

Veel dank zijn wij verschuldigd aan ons lid drs. F. Lenz voor zijn "technische" bijdragen i.z. onze gerechtvaardigde eisen, zie ook het antwoord van de heer Lenz op de nota van de minister in deze sobat.

J. Dijkema - voorzitter.

delwijze willens en wetens rechten toegekend aan een deel der oud-militairen die zij aan anderen heeft onthouden.

De door de minister aangevoerde argumentatie is dan ook geheel bezijden de feitelijke gang van zaken.

De opmerking van de minister dat ook het bedrijfsleven deze rechten had kunnen toekennen is ronduit schandelijk. Op grond waarvan zou een werkgever rechten toekennen voor perioden gelegen buiten het bestaan van een dienstverband?

Alleen als de werkgever hem daartoe zou hebben verplicht zoals dat in Duitsland het geval is geweest. De verantwoordelijk leggen bij een niet aan te wijzen werkgever om zo door de overheid gepleegde discriminatoire handelingen te verdoezelen is zonder meer verwerpelijk.

Alle tot nu toe door mij geschreven artikelen gingen van deze juridische uitgangspunten uit. Het streven was en is de oudmilitairen die geen ambtenaar zijn geworden of van hun werkgever voor de betrokken periode geen pensioenrechten hebben gekregen, te behandelen als de ambtenaren.

Het is de overheid die de werkgevers had kunnen verplichten dergelijke rechten toe te kennen.

Tot nu toe heeft geen van de door mij benaderde vertegenwoordigers van het volk in onze democratie en rechtsstaat gereageerd op mijn vragen.

Ik kan het niet vaak en duidelijk genoeg zeggen.

Als mijn argumenten hout snijden en ze worden niet afdoende weerlegd, dan blijft voor Jan Soldaat niets anders over dan een demonstratieve of juridische actie (of beide).

Drs T. Lenz

"Nederland is hij opvang veteranen in gebreke gebleven"
(Vervolg van voorpagina)

ring van de voorbeeldfunctie die de overheid behoort te hebben bij de verwezenlijking van het veteranenbeleid. Gelet op het nationale karakter van het monument stellen wij bij Defensie er daarom ook een eer in het monument en de zuilengalerij te onderhouden.

Dames en heren, vandaag nemen wij de zuilengalerij officieel in gebruik. Vijftienend achthonderd en drieënveertig bijzondere namen. Wij denken hen met respect en eerbied, nu en in de toekomst. De zuilen zijn daar de manifeste erkenning van. In dat besef, dames en heren, ga ik er zonder meer van uit dat ik Uw aller gevoelens vertolk, als ik vurig hoop dat nieuwe zuilen nooit nodig zullen zijn.

Ondanks het minder gunstige weer namen circa zesduizend Indië veteranen, waaronder vele burgerlijke en militaire autoriteiten deel aan de plechtigheid om het Trompetterkorps der Cavalerie. Na het spelen van het volkslied werd een minuut stilte in acht genomen. Evenals vorig jaar berustte de leiding van de plechtigheid bij de heer Pier Huyskens die op gevoelloze wijze woorden sprak die een diepe indruk maakten op de aanwezigen.

De namen op de herdenkingszuilen corresponderen met de opgave in de computer met dien verstande dat op de computers meer gegevens kunnen worden verkregen dan de naam op enige zuil. Hiervan werd reeds 90.000 maal gebruik gemaakt.

Dr. L. de Jong:

"Het Koninkrijk der Nederlanden in de tweede wereldoorlog, deel 12", Epiloog.

Nadat ik in bestuurlijke functie binnen het verband van de VOMI (Vereniging Oud-Militairen-Indiëgangers) ben terecht gekomen en deel ben gaan uitmaken van de Sobat-Redactie wordt mij als v.m. archivaris van het RvO (Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie) en als zodanig medelezer, d.w.z. redactiemedewerker van dr. L. de Jong's geschiedenis van "Het Koninkrijk der Nederlanden in de tweede Wereldoorlog", door oud-militairen-Indiëgangers vaak verweten dat ik "ook wel medeschuldig zal zijn aan de schandalige en voor de Indië-veteranen zo beledigende en discriminatoire visie van dr. L. de Jong, in vooral deel 12 "Epiloog", van zijn bovengenoemde boekenserie."

Ondanks het feit dat ik op een vergadering van het VOMI-Hoofdbestuur mijn mening over dr. L. de Jong's opvatting betreffende de oud-militairen-Indiëgangers heb uiteengezet, en dit heb herhaald op bijeenkomsten van de VOMI-afdeling Noord Holland, waarvan ik voorzitter ben, bleek mij onlangs op een vergadering van het landelijk bestuur te Arnhem opnieuw, dat velen in onze kringen mij nog steeds als een handlangervan de Staatsgeschiedschrijver beschouwen en mij vergaande medewerking aan zijn (dr. L. de Jong's) schriften over de gebeurtenissen in het v.m. Nederlands-Indië, gedurende de jaren 1945-1962, in de schoenen schuiven. Om dit onjuiste en voor mij onaangename beeld omtrent mijn persoon en opvattingen te weerleggen-laik ik hierop volgende, een door mij kort na het verschijnen van deel 12 "Epiloog", van De Jong's geschiedenisreeks gepubliceerde bespreking van dit deel van De Jong's geschiedverhaal, volgen. Ik heb naar ik hoop tevens een door mij aan het VOMI-Hoofdbestuur en het college van VOMI-afdelingsbestuurders gedane toezegging, om een dergelijke verklaring publiekelijk af te leggen, ingelost.

Mij lijkt de nu volgende recensie niet mis te verstaan. Waarvan akte.

In het jaar 1966 verscheen van de hand van Michel van der Plas een boek getiteld "Mooie Vrede." Een verhandeling over de jaren 1945-1950. Maar na lezing van Dr. L. de Jong's Epiloog lijkt het mij beter deze periode uit onze recente geschiedenis als titel mee te geven "De mislukte vrede." Men zou verwachten dat na de 24 dikke boeken die van de Jong's hand aan deze Epiloog voorafgingen, waarin de ellende van de tweede wereldoorlog breed wordt uitgemeten, in dit deel de jubel over de bevrijding zou opklinken. Maar niets van dat. Het is een uiterst triest relaas geworden. Een verhaal over mislukkingen en misleunen, een relaas over gemiste kansen, machtsstrijd en rivaliteiten tussen alles en iedereen, verdeeldheid en een elkaar verketteren. De Jong releveert, somt op, registreert. Het resultaat is een beeld van chaos zich manifesteerd in de op elk terrein mislukte en tot een faarce geworden zuivering, de onevenwichtigheid van de bijzondere Rechtspleging, de

mislukte politieke vernieuwing, de moeizame strijd om rechts-herstel, de slepende wederopbouw, de arrogantie waarmee het MG (Militair Gezag) oprad, hun minachting voor de BS (de Binnenlandse Strijdkrachten) waarvan de meeste leden waren voortgekomen uit het voormalige verzet) gepaard aan een grote mate van onbegrip voor de situatie en mentaliteit van de bevolking in en van het pas bevrijde Nederland, de terugkeer van de vooroorlogse politici, die op een paar uitzonderingen na gedurende de bange bezettingsjaren onvindbaar waren geweest maar nu hun gerieflijke machtzetels weer innamen. Het verzet werd aan de dijk gezet. De Moriaan had zijn werk gedaan, de Moriaan kon gaan.

In de teruggekeerde politici, bestuurders en zakenbazen heraan de middelmaat de macht weer over in het pas bevrijde Nederland. De analyse van deze teleurstellende ontwikkeling laat ik echter over aan resistenten deskundiger dan ik. Het zou mij tevens binnen dit bestek ook te ver voeren. Wel wil ik ingaan op het 7e hoofdstuk van dit geschiedwerkddele dat de Jong de weinig fraaie titel "De worsteling met de Republiek Indonesië" meegaf. Dit hoofdstuk is wel het meest trieste relaas in dit deel van de Jong's geschiedenisreeks. Het is een overzicht geworsten van reeksen blunders en angsthazerijen van onze "regeerders" uit de jaren 1945-1962. Bij het lezen van dit hoofdstuk dringt zich de gedachten op dat het devies van de Haagse Heren gedurende onze laatste koloniale oorlog luidde: "Eer ik val lig ik al" Van enige moed of visie was kennelijk nooit sprake. Angst voor de UNO, de VS, Engeland, de publieke opinie en de republiek Indonesië, bepaalde de politieke lijn van onze elkaar opvolgende regeringen, in vooral de periode 1946-1949. Wat mij in dit relaas over deze periode van de politieke actie's in het v.m. Nederlands-Indië het meest opviel was het feit dat ik nergens een glimp van herkenning bespeurde. Alhoewel ik drie jaren lang deel uitmaakte van dat nu zo versmade leger wat destijds door onze incapabele regering naar de Oost werd gestuurd, heb ik bij de lezing van de Jong's relaas over die periode nooit, niet éénmaal, het gevoel gehad: "ja zo was het." Geen enkele herkenning van een situatie daar. Bij het doornemen van de gereleveerde gebeurtenissen in die jaren in Indië kreeg ik steeds meer het gevoel een requisitor tegen mezelf te lezen en dat is een allesbehalve prettige bezigheid. Het gehele boek ademt een geest van onbegrip, minachting en vijandigheid tegen alles wat militair is. Het is het toontje van "ik de Jong zeg het, dus is het zo." De toonzetting van dit relaas is op zijn minst t.o.v. het leger in het Indië van toen, onwelwillend en de gouvernementele bestuurders komen er nauwelijks beter af. De Nederlanders daar deden volgens onze auteur nooit iets goeds. Ze waren op zijn best kortzichtig en dom vooral vergeleken met de Indonesische "vrijheidsstrijders." Dat waren nog eens helden en staatslieden, vooral Soekarno, die de Jong adoreert,

had altijd gelijk. In het geval republiek en Soekarno is de toon van het boek zelfs meer dan welwillend. Wel een schril contrast met de toonzetting als het over het optreden van de Nederlandse militairen aldaar gaat. Dan spreekt de auteur op de toon van de openbare aanklager tegen een verdachte waarvan de schuld al van te voren vaststaat. Het verleden van een man als Soekarno schijnt vergeten te zijn. Waar is zijn (Soekarno's) collaboratie die aan honderdduizenden Indonesische Romusha's (dwanarbeiders) het leven heeft gekost. Alles vergeven, maar het Nederlandse leger mistroeg zich. De massaslachtingen aangericht door de TNI, het leger van de republiek Indonesië, worden zo summier mogelijk vermeld, de excessen van de Nederlanders zo breed mogelijk uitgemeten. De achteraf door, het leger slechtgezinde bevooroordeelde, historische geconstrueerde militaire nederlaag van het Nederlandse leger in Indië wordt met overtuiging gelanceerd. Deze constructie is echter onjuist. Het gehele hoofdstuk ademt de geest van de auteur die er van uit gaat dat de bestuurders in de kolonie, het leger, de planters en wat dies meer zij, kortom de koloniale politiek, fout waren. De Heren in Den Haag en uiteraard vooral de socialisten in die regeringen poogden nog wel te reddten wat te reddten viel maar tegen de botte reactionairen in de kolonie, met leger en met bestuur, viel niet op te roeien. Zo kan men m.i. de teneur van dit relaas samenvatten. Wat mij in dit overzicht vooral opvalt is het ontbreken van de mening, het getuigenis, der oudstrijders die gedurende een lange periode in Indië dienden. Het hele verhaal is gebaseerd op de schijfzels van "autoriteiten", apologiën van politici en pogingen tot reconstructie van in anti-Nederlandse en pro-Indonesische zin bevooroordeelde scribenten en tot orakels verheven geleerden. Zo er nog uit geschriften van oud-militairen wordt geciteerd waren dit boeken van de z.g. laatkomers. De leden van de pas in 1949 uitgezonden Brigade's, met de toestand in Indië niet op de hoogte zijnde mensen. Uit denkenboeken van de vele onderdelen der krijgsmacht die in Indië hebben gediend, wordt nauwelijks geciteerd en dan nog alleen die gedeelten, welke uit hun verband gerukt als negatief voor de strijdkrachten kunnen worden uitgelegd. Maar ja, het is bekend dat de meeste Nederlanders alleen maar zijn geïnteresseerd in werken over het Indië van toen die negatief zijn voor leger en bestuur daar. In dit boek gedrags de Jong zich helaas als de echo van een bekend, bij de ex-militairen Indiëgangers berucht, orakel; Prof. Dr. J.A.A. van Doorn, die samen met zijn schaduw W.J. Hendrix in 1977 een boek publiceerde onder de titel; "Ontsporing van geweld" (in 1985 herdrukt met als titel "Het Nederlands-Indonesisch conflict"). In dit boekwerk worden de "oorlogsmisdaden" van het Nederlandse leger ook al zo breed mogelijk uitgemeten, wordt het KNIL (Het Nederlands-Indisch Leger) volle-

dig gecriminaliseerd evenals de inlichtingendiensten en commando eenheden van de KL (De Koninklijke Landmacht) en het corps Speciale Troepen.

Ook de mariniers Brigade komt er slecht af. Bij nauwkeurige lezing van dit van-Doorn-geschrift krijgt men de indruk dat het leger in het toenmalige Nederlands-Indië een zwarte bende cryptoNazis en boeven was. En de Jong drukt in "Epiloog" helaas critiekloos de voetsporen van alter Kamerad van Doorn e.s.

Voor wat de politieke kant van de Indië kwestie betreft vaart de Jong op het kompas van een derde orakel (na de Jong en van Doorn) de Erasmus-historicus; Prof. dr. J. Bank, die in zijn socialistische-apologie "Katholiek en de Indonesische Revolutie, (1983) poogt de socialisten, die destijds met de KVP (Katholieke Volkspartij) het Indië beleid bepaalden wit te wassen en de KVP de zwarte Piet toe te spelen.

Ook dit Rotterdamse orakel gaat uit van de foutieve theorie dat het Nederlandse leger tegen de Republiek Indonesië een militaire nederlaag heeft geleden. De mensen, de politici onder aanvoering van de grote socialistische "staatsman-strategie" Dr. Willem Dreese, die in 1947 de eerste politieke actie op het beslissende moment stopten worden in al deze geschiedwerken bewierookt als de dragers van de opperste wijsheid, terwijl toch ieder objectief beschouwend mens kan begrijpen dat deze stopzetting op dat moment niet alleen het einde betekende van ons militaire optreden in Indië, dit althans inluidde, maar tegelijk de oorzaak was dat tienduizenden, zo niet honderdduizenden, Indonesiërs en Nederlanders nodeloos de dood werden ingejaagd. Dit besluit (tot stopzetting van de eerste politieke actie) kan m.i. zonder meer worden beschouwd, gequalificeerd, als een opzettelijke en wloverwogen dolksteek in de rug van het strijdende leger in Indië. Maar mensenlevens en verminkingen schijnen bij deze historici als het over Indië gaat geen rol te spelen. Het is onbegrijpelijk hoe deze intellectuaalistiche-emotie-loze kille kikkers en hun epigonen in hun onderkoelde taaltheet het verlies van honderdduizenden mensenlevens bagatelliseren. Hun jargon doet mij denken aan de kille toon van de Sovjet historici en hun westerse adepten, als ze spreken over de miljoenen slachtoffers van de Stalin terreur. De onderkoelde en t.o.v. Indonesië vergoelijkende opsomming van de gruwelen bedreven door de Indonesische "vrijheidsstrijders" steekt wel opmerkelijk af tegen de overdadige aandacht die besteed wordt aan de door de Duitsers begane gruwelen en hun (volgens deze historici Nederlandse naäpers. En nu ten besluit een persoonlijk woord aan mijn medemilitairen-Indiëgangers. Ik raad u aan de hier genoemde boeken niet te lezen. Op onze leeftijd is dat echt ongezond. De ergernis over het onbegrip en de verguizing zullen uw hart geen goed doen. Wie deze smadelijke en ergernisverwekkende op verkeerde conclusies en Nederland-vijandig gezinde bronnen gebaseerde boeken toch gaat lezen moet zich wel realiseren dat hij of zij het risico loopt het zelfde lot te ondergaan als de v.m. Kapitein der Commando's R.P.P. Westerling, die naar mij werd meegedeeld, dood bleef van ergernis tijdens het lezen van een der hier gememoreerde

schriften. Bovendien hebben wij, lijkt mij, al genoeg verguizing, minachting en verdachtmaking over ons heen gekregen.

Helaas moet worden vastgesteld dat de geschiedenis nu over ons heeft geoordeeld. De historici hebben ons veroordeeld. We zijn fout geweest. Men heeft ons op de meshoep der geschiedenis geworpen en voor eeuwig aan de schandpaal der historie genaagd. Maar dit lot schijnt in alle tijden en alle landen het deel te zijn geweest van de soldaat die terugkeerde uit een oorlog zonder de overwinning mee te dragen.

De boeken, vooral "Epiloog" van de Jong zullen voor altijd, als geautoriseerde standaardwerken over de geschiedenis van onze tijd, op de boekenplanken van de belangstellenden staan en de oud-soldaten uit het Indië van de jaren 1945-1950 zijn daarin geboekstaafd als oorlogsmisdadigers. Daaraan is nu helaas niets meer te doen.

De Jong overschrijdt de grenzen van zijn opdracht nog verder door ook in te gaan op de Nieuw-Guinea kwestie (tot 1962) en het drama dat de Nederlandse politiek over de Ambonezen bracht. Zelfs deze zwarte bladzijde van woordbreuk en verraad aan deze trouwe oudstrijders vindt bij de historici begrip. Het uitleveren van de Papoea-bevolking op Nieuw-Guinea aan het misdadige Soekarno regiem (en dit was toch al duidelijk genoeg gebleken) en de onwil om de ontrecting van die volkeren der Indische archipel, die het juk van Java niet wensten, wordt op politieke gronden verdedigd. Opportunisme, angst voor de republiek en onwil om wie dan ook te helpen vormden echter de hoofdzakelijk in dit drama. De woordbreuk aan de Ambonezen wordt als onvermijdelijk afgedaan. Hun (De Ambonezen etc.) woede daarover wordt als onredelijkheid gequalificeerd. Het falen der Nederlandse politiek gepaard aan schreeuwend onrecht t.o.v. deze verraden volkeren wordt als een dom intermezzo voortvloeiend uit begrijpelijke misrekeningen goedgepraat.

Achterin het boek is het afwijkende standpunt van een der leden uit de begeleidingsgroep bij de Jong's serie; Generaal b.d. F. van der Veen, opgenomen. Van der Veen probeert de voor de militairen en zogeheten koloniale bestuurders uit het politieke tijdperk 1945-1950 in Nederlands-Indië zo negatieve visie van de Jong wat af te zwakken. Hij is daarin voor de aandachtige lezer m.i. goed geslaagd. Zijn betoog lijkt mij echter, alhoewel zake-lijk juist, wat juridisch opgezet. Het had wel wat krachtiger gekund. Maar hulde aan zijn moedige poging de m.i. onjuiste visie van de Jong te weerleggen. Zijn voorbeeld verdient navolging. Laat de feiten spreken, wie weet verdampen dan de vooroordeelen. Oudstrijders die ik spreek vragen mij vaak vertwijfeld; kunnen wij tegen deze voor ons zo vernietigende visie's der historici niet iets beters publiceren? De werkelijkheid? Ik vrees voorlopig niet. Het is moeilijk te polemiseren met een orakel. En wie leest het boek van een onbekende modale oud-soldaat uit een "ver-slagen" leger in een oorlog die door, zij het bevooroordeelde, professionals als fout en onrechtmatig is verklaard? Misschien 1000 mensen tegen de 100.000den die de Jong's geschreven oorlogsmonument lezen. Het te pogen is bijna even

Ook het Korps Militaire Politie / Koninklijke Marechaussee onthoudt hun gedenkplaat.

COLOFON

Algemeen voorzitter:

J. Dijkema,
Merehof 159,
2251 DC Voorschoten,
tel. 01717 - 8862.

Vice voorzitter en Algemeen secretaris

G.M. Deierman,
Brongras 68,
3068 PB Rotterdam,
tel. 010 - 4206138.

Algemeen penningmeester

D. Mennens,
Lijsterlaan 12,
3055 CH Rotterdam,
tel. 010 - 4188239.
Postbanknummer 42.29.398
Amrobanknummer 45.85.91.300
i.n.v. VOMI Rotterdam.

Voorzitter Sociale Commissie

Victor Brilic,
van Nijntrodestraat 117,
2597 RL Den Haag,
tel. 070 - 3280158.

Ledenadministratie

N. den Hollander,
Staringstraat 218,
5442 GL Oss,
tel. 04120 - 25109.

Public Relation

G. Achterhof,
Veldakkers 56,
7841 AH Sleen,
tel. 05916 - 1449.

Redactiecommissie

J.P.C. Rausch,
Koningin Wilhelminalaan 387,
2274 AK Voorburg,
tel. 070 - 3857934.
R. Grit, nr. 90,
9458 TD Balloo,
tel. 05924 - 1361.
J. Zwaan,
Lijzide 45,
1034 KN Amsterdam,
tel. 020 - 319151.

Filmdienst

F. de Wit,
Stofeboom 60,
2553 GR Den Haag,
tel. 070 - 3977822.

Ereleden

J.W.J. in den Berken,
Mevr. I.J. Zanninge-Edens,
Ant. P. de Graaff.

Raad van Advies

Brigade-Generaal der Fuseliers
R. Boekholt,
adj. in b.d. H.M. de Koningin,
commandant KTOB "Bronbeek"
Brigade-Generaal b.d. Ridder,
NWO. W. Epke,
Kolonel der Grenadiers
I.F.J. van Breugel,
Chef Staf "Le Divisie 7 december"
Luitenant-Kolonel W. van Oeljen,
Stafofficier van de Inspecteur-generaal
der Krijgsmacht,
Luitenant-Kolonel der Artillerie b.d.
M.M. Bakker.

Vervolg van pagina 4

zinneloos als een oorlogsverklaring van Andorra aan de Sovjet-Unie. We zijn veroordeeld. De lost generation, waartoe wij behoren, is nu voorgoed in het moeras der schande gesmoord. Nooit heeft iemand begrip voor ons lot getoond, over waardering voor onze inzet en ontberingen geleden in opdracht voor een trouweloos "vaderland", zullen we het maar helemaal niet hebben. De "Tischmörder", de gladde en snelle jongens uit de Haagse politieke arena hebben handig, met behulp van de geschiedschrijvers, de schuld van het Indië debaele op onze schouders geschoven en hun handlangers, de geestverwante historici hebben dit voor ons zo negatieve en vernietigende imago geautoriseerd en gecanoniseerd.

DE HEREN WORDEN BEDANKT.

Mijn advies, voormalige strijdmakers, luidt: Strijdt verder, ondanks dit negatieve oordeel, hoe moeilijk het ook zal zijn, door tegen het circuit van Haagse machthebbers, carrièrejagers en ons vijandig gezinde antimilitaristische en pacifistische historici en politici en hun naschrijvers, de waarheid te stellen. Versaagt niet!

DODENAPPEL

geschreven en voorgedragen door P. Huyskens.

De wachters bij hun naam

Nog even
en u zult oog in oog staan
met zijn naam,
zoals die ook gegrift is
in Gods hand
en zoals zijn vader, heel behoedzaam,
die gespeld heeft
voor de Burgerlijke Stand,
nog niet bevroedend dat die naam
als legernummer op zou gaan
in dienst van het vaderland.

Dat nummer werd weer naam
en duidelijk, cursief,
om misverstanden uit te sluiten,
pas ingevuld
in die korte voorgedrukte brief
die de minister van de krijgsmacht
tot zijn leedwezen verzenden moest
toen dat weer naam geworden legernummer
het hoogste offer had gebracht.

Vanaf vandaag
is hij geen nummer meer
of optelcijfer in 't getal
van al
dat sneuvelen moest in een vergeefse strijd
die men het liefst verbant naar de vergetelheid

Vanaf vandaag
staan wachters bij zijn naam:
de zuilen in dit park,
die duizenden van namen dragen,
zoals die mogelijk zijn
van A tot Z
tussen van Aalderen en van Zwieten
en tussen Cohen en Janssen en Mohammed.

En door heel die gigantische guirlande
van namen in oer-Nederlands
slingeren zich de Indische namen
als een exotische bloemenkrans.
Zo zijn krijgsmacht en KNIL
in elkaar verweven,
zo is aan hun moed en hun dappere dood
de juiste naam gegeven.

Nog even
en u zult oog in oog staan
óók met uw eigen naam
die u hem destijds hebt gegeven
voor een veel langer leven
dan hem beschoren was.

Leg gerust uw hand
op al de letters
die hij in zijn onverwachte lot
heeft meegenomen naar Jaweh
naar Allah of naar God.
En u zult voelen, met uw ogen dicht
hoe diep die naam is gegraveerd
zodat de tand des tijds
hem in der eeuwigheid niet deert.

De tijd zal zelfs het staal
der wachters patineren,
en zo hun namen diepgaand eren
met nog meer relief.
De zon zal heél die litanie
van namen aanlichten
en met hun eigen schaduwen her-etsen.
En de Regen zal die duizendvoudige gravure
niet kwetsen,
maar zijn druppels als glazuren
tranen hechten
aan elke letter van hun naam.

Eén zuil is blank
hij wacht nog op degenen
die slechts bekend bij God
naamloos zijn verdwenen
of vermist
en naar wier graf vergeefs
en zo lang al wordt gegist.

Dit monument is nu voltooid:
een sarcofaag in het zwatelend groen
van dit Roermondse park
een Ark ter nagedachtenis
en een gebed
in staal en steen
voor allen
van A tot en met Z
die met de naam van hun vader
in de gordel van smaragd
het hoogste offer hebben gebracht.

P. HUYSKENS

We hebben voor hetere vuren
gestaan.

Mijn conclusie over dit deel, 12
hoofdstuk 7 luidt: Gezien de titane-
nabarheid, die de Jong heeft ver-
richt met het schrijven van de 25
aan dit deel voorafgaande boe-
ken, is het erg jammer dat hij het
daarbij niet heeft gelaten. Ik
acht dit 26e boek en in het bij-
zonder hoofdstuk 7 in vergelij-
king met de eerdere delen van de
serie "het Koninkrijk der Neder-
landen in de 2e wereldoorlog"
waar ik veel respect voor heb en
in grote lijnen achter kan staan
(dit met uitzondering van de over
Nederlands-Indië handelende de-
len 11, die ik van aanmerkelijk
mindere kwaliteit acht dan de de-
len die over de oorlog in Europa
handelen een misser. In deze de-
len 11, vooral 11a, komt de ver-
oordeelde en van weinig begrip
voor de mensen in Indië getui-
gende visie, m.i. vooral t.g.v.
duidelijk minder kennis van za-
ken, van Dr. L. de Jong reeds
duidelijk om de hoek kijken.
Een onnodige uitglijder. Jammer
voor dit grote werk. Dl. 12
hoofdstuk 7 e.v. lijkt mij helaas
in alle opzichten one chapter too
far.

Amsterdam, mei 1988

J. Zwaan

"Hun namen werden legernummers. De legernummers werden namen" Roermond 7 september 1990.

"Ober, mag ik van U twee bier"

Een vraag die mij gesteld werd toen ik als secondant van de filmoperator van onze vereniging een bijeenkomst van circa 200 Indië-veteranen bijwoonde te Eindhoven. Klaarblijkelijk had mijn lichte overhemd en donkerblauwe E.M. stropdas (welke E.M.-er draagt die niet?) de indruk gewekt dat ik de ober was van het restaurant. Ik liep slechts de verbindingskabels uit naar de filmprojector.

De cliënt trok onbewust mijn aandacht, te meer daar ik op de tafel voor hem een livijg dossier zag liggen waarboven het woord: "Proces-verbaal." Zijn bestelling gaf ik door aan de echte ober, zelf begon ik een gesprek met de "cliënt." Een proces-verbaal is een ambtelijk verslag van feiten en omstandigheden opgesteld door een (opsporings)ambtenaar betreffende feiten en omstandigheden door de verbalisanten zelf waargenomen en ondervonden. In het leger wordt voor meer ingewikkelde feiten de Militaire Politie/Koninklijke Marechaussee ingeschakeld door de commandant doch deze laatste kan ook een "Commissie van Huishoudelijk Onderzoek" instellen. Zo'n commissie, veelal bestaande uit tenminste 2 man waarvan één officier maakt dan een ambtelijk verslag als bovengenoemd. Een dergelijk verslag is wars van eigen meningen emoties of andere verhalen die niet terzake doende zijn.

Slechts zij die de oorzaak zijn van de feiten en omstandigheden zien het geheel als film in hun geest voorbij trekken dat al naar gelang de belevenissen jarenlang in het geheugen wordt opgeslagen al dan niet met gevolgen. De cliënt had ondertussen met zijn sobat naast hem zijn bier ontvangen en hij heette Jan Smits, legernummer (dat was toen nog zo) 27.05.06.201. Hij behoorde destijds tot de 36e Compagnie A.A.F. Wat was nu vastgelegd in het proces-verbaal door de reserve kapitein B.A. Rietmeijer en de reserve 2e Luitenant E. Oosterom?

Dat was een hinderlaag op 9 januari 1949 in de omgeving van Soerakarta op Midden Java, op ongeveer 1500 m voor de toegang van het stadje bij een grote brug.

Een convoi van de 36e Cie A.A.T. bestaande uit 3 chevroléts en een volgwagen met beveiligingsmilitairen reed een traject af tussen Tawangmangoe en Soerakarta. De beveiliging van het 402e Bat. Inf. keerde volgens opdracht juist voor de brug terug naar hun kampement, de A.A.T.ers vervolgden hun weg. De 1e wagen werd bestuurd door soldaat Hoeve zonder bijrijder. De 2e wagen werd bestuurd door soldaat N.N. naast hem zat als hulpchauffeur soldaat J. Smits. In de 3e wagen zaten de chauffeur Merbis en de commandant van het convoi, de korporaal van Roeij. Rijdende met een snelheid van ongeveer 60 km per uur reed het geheel in een hinderlaag bestaande uit een groep van tenminste 40 man die zich links en rechts van de weg tot in de bomen hadden genesield. Er werd massaal geweerd en mitrailleurvuur ontvangen over een afstand van 500 tot 1000m. De gevolgen laten zich raden, rechtervoorbij de wagen aan

flarden geschoten, jas van veldtenue naast chauffeur doorzeefd van kogelgaten, portieren deuren en ramen doorzeefd, soldaat Hoeve enkele lichte schampschot treffers, snelheid werd opgevoerd naar 90 km. De soldaat N.N. in de tweede wagen kreeg een treffer in zijn hals en stierf in de cabine waarbij hij naar rechts als het ware achter Jan Smits omviel. Nu moet ik iets noteren dat zich in enkele seconden heeft afgespeeld. Jan verloor zijn stengang die op de treeplank bleef hangen. Hij wist hem terug te pakken. Trekt het handgas uit, snelheid loopt naar 90 km. Ondertussen weet Jan al rijdend na eerst zijn linkerbeen op het gaspedaal te hebben gezet, de plaats van de bestuurder over te nemen waarbij hij op zeven plaatsen als door een wonder, licht geraakt wordt, waarbij een ogenschijnlijk lichte oogverwonding. De 3e wagen met de commandant volgt niet dezelfde opgevoerde snelheid tot de plaats waar een kampement (brugbewaking) lag.

Ik relateer niet het gehele onderzoek doch volsta met het vastleggen van het feit dat Jan als Indië militair demobiliseert.

Voor zijn moedige optreden ontving hij op 31 juli 1950 uit handen van Z.K.H. Prins Bernhard het BRONZEN KRUIS.

Veel Indië militairen dachten dat ze na drie jaar tropendienst wel van verder militaire verplichtingen af zouden zijn hetgeen voor velen een misrekening was. Door de reorganisatie van de Engelse, naar de formatie van Amerikaanse eenheden en de paratheidseisen werden nog veel Indië-gangers opgeroepen voor herhaling.

Zo ook Jan die echter in juni 1951 het "in en door de dienst" beschadigde oog in het Militair Hospitaal te Utrecht had moeten af staan. Natuurlijk gaf hij aan zijn oproep gevolg voor herhalingsoefeningen doch de "dokter" had het vrij gemakkelijk. Hij keurde Jan af, vroeg waarschijnlijk niet wat de oorzaak was dat hij zijn oog was kwijtgeraakt doch volstond met het toezenden via de Regimentscommandant van een "Verklaring afgekeurd wegens gebreken."

Deze simpele, eenvoudige en veel te bescheiden Jan Smits moest tot heden met één oog verder door het leven. Wel eens werk van gemaakt Jan? Weleens iemand benaderd die voor jouw belangen of wilde komen? Welnee, Jan wist niet waar hij wezen moest, hij wist de weg niet. Zelfs de officier-arts die hem afkeurde wegens gebreken kwam niet op de sociale gedachten dat er iets niet klopte. Was het "Rijk" schuldig? Natuurlijk niet. Als dat niet bij het Ministerie wordt gerapporteerd gebeurd er niets. In het burgerleven ondervond Jan veel narigheid van zijn gebrek, ondanks één oog toch nog enkele jaren chauffeur, werkte bij het Spoorweg Bouwbedrijf en de gemeente.

Maar Jan had meer klachten, bracht vele jaren door in de zieketwet en werd tenslotte omstreeks 1980 afgekeurd en belandde in de W.A.O.

Jan, je was 24 jaar toen je dat oog moest afstaan. We werkten samen langere tijd in het bedrijfsleven, jij in Noord-Brabant

bij het Spoorweg Bouw Bedrijf en schrijver dezes bij het één na grootste wegenbouwbedrijf. Bij dit bedrijf vond een bedrijfsongeval plaats toen een medewerker van 25 jaar een staalsplinter in zijn oog kreeg. In het week-end veegde hij dat naar zijn ooghoek. We kennen dat gebaar allemaal. 14 Dagen later was hij ook een oog kwijt. Wat hij via de collectieve ongevallenverzekering vergoed heeft gekregen vertel ik je niet. Wel dat je tot nu toe veel te kort ben gekomen redenen waarom onze vereniging de zaak aanhangig zal maken middels een onzer sociale medewerkers. Gezien het proces-verbaal van huishoudelijk onderzoek, prachtig werk van die commandanten om dit vast te leggen, hoop ik dat er met spoed iets uit "de bus" komt in een hoger tempo dan met de "tj-ger sluipgang."

J.P.C. Rausch

In het algemeen zouden wij willen zeggen dat ons geen tienduizenden traumatische militairen bekend zijn geworden tijdens de ontmoetingen met tenminste tienduizenden ex Indië-gangers gedurende een reeks van filmvoorstellingen van noord naar zuid en van west naar oost. Er zijn wel vele tienduizenden nuchtere kerels in Indonesië geweest die na vijf jaar oorlog in Europa of Azië nog eens drie jaar of meer het vaderland dienden in Indonesië. In die tijd werd op school nog gezongen "Is plicht dat iedere jongen, voor de onafhankelijkheid van zijn geliefde vaderland, zijn beste krachten wijdt..."

Practisch de meesten hebben hun weg in de maatschappij weten te vinden. Er is geen functie in het bedrijfsleven of bij de overheid waar onze sobat's hebben ontbroken. Van de boerenjongen tot de president-directeur, van de straatmaker tot de staatssecretaris, overal waren ze present. Zolang er wel sobat's zijn bij honderden die er slecht aan toe zijn is onze vereniging een nuttige instelling. We kunnen traumatische militairen wel kweken. Dan moeten we doorgaan met negatieve geschiedschrijving, propaganda en het schudden van onreine handen.

We hebben een toegestoken vinger en we zijn bescheiden genoeg om niet "een hele hand" te pakken. Wat we wel willen is bekend via het Veteranenplatform voor zover deze onze wensen naar voren hebben gebracht. We zouden graag verschillende zaken afbouwen voor de volgende "Vierdaagse te Nijmegen" die dit jaar bijna door onze jongens werd gelopen met een padvindertsstok in plaats van hun eigen P.S.U. wapen. Blij dat defensie dat wist te voorkomen. In zijn rede te Roermond verklaarde de Minister nog dat defensie geen "grabbelt" is.

Defensie moet ook geen sluitpost worden op de begroting waar vele ratten aan knagen. De geschiedenis heeft ons binnen enkele maanden weer eens geleerd hoe snel afbraak kan plaats vinden in een "saneringsgebied." Of dat een stad betreft of defensie, slopers staan altijd paraat.

Dolf Mennens in gedachten verzonken

Het verleden herleefd

Na vele uren streek het vliegtuig neer op het voor ons zo bekende en dierbare Indonesië. Ik heb deze reis alleen gemaakt om alles nog eens onbelemmerd in mij te kunnen opnemen en verwerken. De voorgaande 4 (zakereizen) waren te veel gepland en ik wilde toen overal alles nog eens zien. Nu had ik mij voorgenomen daar waar het mooi was wat langer te blijven. In Jakarta werd ik afgehaald door vrienden uit Sukabumi, het was een hartelijk weerzien op het vliegveld. Met de auto door Jakarta waar je verbaasd staat over de overvolle wegen en nieuwe autobanen. Het chaotisch lijkende verkeer dwingt respect af, want niemand neemt voorrang. Iedereen geeft een ander de gelegenheid te manoeuvreren. De deurkraken van de auto's raken elkaar net niet, maar meer plaats is er ook beslist niet. Op de buitenwegen is het ook al zo druk doch ook hier lijkt het of dat ze je auto torpederen maar alles vloeit netjes langs elkaar heen. Het Indisch hotelletje "Permata Hijau" (Groene Diamant) is gezellig en van alle Indische comfort voorzien. Vanuit Sukabumi met de Angutan Kota (kleine stadsbusjes) à f 0.25 naar de dessa's en de omliggende dorpen waar de tijd is blijven stilstaan. In Pelabuha Ratu lekker zeevis gegeten in de warong en dan weer via Sagaranten en Nyalindung terug. Het is een geweldige belevenis met het aanvankelijke pasar-maleis, wat snel uitgroeide naar een bredere woordenschat, gesprekken te hebben met de bevolking. Het woordenboekje moet je zelf maken met de mogelijkheid dit aan te vullen en steeds opnieuw uit het hoofd te leren. Je hoeft je niet te schamen wanneer je een woord niet kunt onthouden dan zeg je (even geduld) en dan zoek je dit even op, waardoor er respect ontstaat dat je je best wilt doen de taal te spreken. Na tien dagen komen vele woorden weer boven drijven en gaat het steeds beter in de gesprekken.

Via Bandung naar Garut waar het een verademing is de rust en de gelatenheid terug te vinden van de tropische tred. Buiten Garut in Cipanas een heerlijk echt Indisch hotelletje "Sumber Alm", gebouwd op betonnen paaltjes over één van de afkoelingsvijvertjes heen. De mandikamer is een groot bad waar het hete bronwater met koud water continu blijft stromen. Garut heeft een heerlijk schoon en fris klimaat met koele avonden door de hoge bergen en vulkanen er omheen. Ook hier met de stadsbus naar de bergdessa's gegaan van waar je heerlijke tochten binnendoor kunt maken. Ook hier weer met vele vrienden grotere tochten gemaakt naar b.v. Pameungpeuk aan de zuidkust waar het heerlijk zwemmen is in de Oceaan.

Wanneer je het bevalt blijf je eenvoudig in een klein hotelletje à f 5,- per dag inclusief ontbijt, er is niets wat dringt, geen reisschema, je bepaald zelf het reistempo. Tenslotte via Kuningan, Tjeribon, Tomo en Samedang terug naar Bandung waar ik een krans namens de V.O.M.I. en in gedachten namens alle oudmilitairen gelegd heb op het "Ereveld Pandu".

Alle sobat's zullen mij begrijpen, dat er heel wat door je heen gaat wanneer je daar staat en je makkers opzoekt. Je krijgt het pas goed moeilijk wanneer je goed beseft, welk voorrecht je nu nog geniet hier terug te komen en zij die veel te jong hier zijn achtergebleven. In stilte noem ik hun namen, die nu ook op de zuilen zijn gegraveerd voor het monument te Roermond. Treffend waren de herdenkingswoorden van Pierre Huyskens op 7 september jongstleden waar hun namen nadrukkelijk in onze gedachten werden opgeroepen. Met al mijn beperkingen voel ik mij een gelukkig mens dit te kunnen beleven.

Dolf Mennens

"Ereveld Pandu" te Bandung namens alle oudmilitairen

REUNIES

Zaterdag 20 oktober een reunie voor al het K.L. - K.N.I.L., V.H.K en V.K.K.N.I.L. personeel in de Frederikkazerne aan de v.d. Burchlaan 31 te Den Haag. Militair en burgerpersoneel van de Verbindingsafdeling Algemeen Hoofdkwartier Bataavia en van (na de overdracht) de Verbindings Afd. Commando Ned. Rayons in Indonesië uit de periode 1946-1950. Gelieve schriftelijk contact op te nemen met L.W.M. Ermerings, Forelendaal 464, 2553 KA Den Haag, telefoon 070 - 3976449 of 02507 - 16126 of 070 - 3931511.

Verbindingspeloton 4e Bateljon Garde Regiment Grenadiers zoekt nog sobats die op 28 april 1990 ontbraken bij een reunie van de 3e Compagnie. De Verbindingsmannen vonden dit zo geslaagd dat sobat A. Meijer, Korenweg 8, 7441 CR te Nijverdal, telefoon 05486 - 12325 alle moeite doet het peloton weer organiek op sterkte te brengen. De meeste zullen wel getrouwd zijn maar ook hun echtgenoten zijn van harte welkom. Op 28 april waren er velen. Direct bellen, Grenadiers handelen graag snel.

De 10e Genie Veldcompagnie, bruggenbouwers bij uitstek zoeken Jan Martens uit Steenwijk en nodigen hem uit om eveneens aanwezig te zijn bij een te houden reunie op 20 april 1991 te Maarsbergen. Dat is nog ver weg maar om de hele ploeg compleet te maken is dat wel nodig. Ook zij die destijds bij dit onderdeel gedetacheerd waren kunnen contact opnemen met sobat P.F. Zwetsloot, D. de Hoogstraat 27, 2283 LA Rijswijk, telefoon 070 - 3964164. Onmisbaar die Geniemannen, ze lopen nu nog bommen te ruimen van 45 jaar terug, onder een andere naam, maar ruimen doen ze.

BOEKEN

Te koop, deel 1, 2 en 3 geschiedenis 1e Infanterie Brigade van de "1e Divisie 7 December" Deel 4 ontbreekt helaas. Jac. G. Hoogervorst, Hyacinthenstraat 6, 2172 TM Sassenheim, telefoon 0252-12883. (Deel 4 zeker uitgeleend?)

FILMDIENST

Door de sponsoring van Aurora Travel Service kan de filmdienst beschikken over prachtige kleurenfilms betreffende het Indonesië van nu. Deze films zijn wel Engels gesproken doch spreken voor zichzelf. Uit de hoeveelheid films, welke 4 jaar oud zijn, zal getracht worden 40 of 45 minuten samen te stellen over Bali, Celebes, Sumatra en Java onder de titel Indonesië nu. Deze films zullen na de pauze worden vertoond, met een korte inleiding mijnerzijds. In samenwerking met de Sectie Mil. Geschiedenis kan de filmdienst beschikken over een aantal films. Hieruit wordt een programma samengesteld voor de pauze, Indonesië 1945-1950. Wij hopen weer op druk bezette avonden en danken Aurora reisbureau en Sectie Mil. Geschiedenis voor hun medewerking. Alle inlichtingen omtrent reizen via Aurora op de filmavonden bij de filmdienst. Contacten via J. de Wit, telefoon 070 - 3977822.

Erkenning voor veteranen

"We moeten als samenleving onze veteranen duidelijk maken dat wij beseffen dat zij hun plicht hebben gedaan toen dat van hen gevraagd werd, en dat zij daarvoor respect verdienen." Dit zei minister A.L. ter Beek maandag bij de installatie van de Commissie Maatschappelijke Erkenning Veteranen.

De commissie zal gaan onderzoeken op welke wijze er voorlichting gegeven kan worden over wat het betekent om bij een oorlog betrokken te zijn. Daarmee hoopt zij tegemoet te komen aan de behoefte aan maatschappelijke erkenning die onder de veteranen leeft. De instelling van de commissie maakt deel uit van de beleidsmaatregelen die in de nota "Zorg voor veteranen in Samenhang" staan. Minister ter Beek gaf in deze nota, die eind maart verscheen, de grondslagen voor het veteranenbeleid van Defensie weer.

Van links naar rechts minister ter Beek, prof. dr. A. van der Meiden en prof. dr. P. Thoenes, respectievelijk lid en voorzitter van de commissie.

Opsporing, aanhouding en Rentezegels

Uw zoon wordt vermist kwam een dominee ruim veertig jaar geleden vertellen bij de familie Noordzij. Hij is door een ongeval om het leven gekomen. VERMIST, een lugubere vermelding, maar ons blad "SOBAT" kan daar wat aan doen. Elias Noordzij, legernummer 26.04.11.019 kwam om het leven toen hij met zijn carrier van de Ondersteuningscompagnie van het 4e Regiment Grenadiers, in de omgeving van Kediri over een ondermijnd brugdek reed en een ontploffing volgde. Zijn lichaam moet uit de carrier geslingerd zijn in de kali.

Door de bandjir van de kali is van hem niets meer teruggevonden. Welke sobat weet hier iets van en wil zijn broer hieromtrent berichten. De naam van Elias dient bekend te worden gemaakt door middel van getuigen die wellicht meer weten.

Wie kan inlichtingen geven aan zijn broer L.M. Noordzij, Wilgenplaslaan 52 3653 SG Rotterdam, telefoon 010 - 4228337. Elk bericht kan van waarde zijn.

Hendrik Stegeman, geboren 17 december 1927 te Deventer, was bakker toen hij werd opgevoerd en werd ingedeeld bij het 3e Mitrailleur Bataljon. Hij vertrok op 27 augustus 1948 met de Grote Beer, debarkeerde op 21 septem-

ber 1948 te Semarang om aldaar als korporaal-kok te fungeren bij het Korps Verplegingstroepen. Wederom pro Grote Beer debarkeerde hij op 27 mei 1950 en kwam in Nederland aan op 19 juni. Op 1 augustus 1950 werd hij gedemobiliseerd. Natuurlijk weer zo'n zwijzame figuur die weinig los liet bij zijn familie. Hendrik Stegeman overleed in 1985, zijn zoon H. Stegeman Rudyard Kiplingerf 160 3315 AG Dordrecht, telefoon 078 - 162274 vraagt wie deze korporaal kok heeft gekend en wacht op uw berichten.

In verband met een lopende rechtszaak (hoger beroep) voor het verkrijgen van invaliditeitspensioen voor opgelopen gehoor en hersenletsel op vliegvelden in Java tijdens de periode 1946-1949 doe ik een beroep op allen, die de intensieve activiteiten van de Luchtverplegingscompagnie door droppings, alsmede het passagiers en vrachtovervoer door de lucht kunnen bevestigen. Uw schriftelijke reacties zijn voor mij van groot belang en worden gaarne door mij ingewacht. A. Marsman ex SGT O.V.W. Rupel 16 1186 LC Amstelveen, telefoon 020-456961.

Sobats, u kunt deze ex sgt terwilze zijn, door contact met hem op te nemen bij dit achterhoede gevecht.

Onderstaand het voorlopige filmprogramma

15 okt.	20.00 uur	Ver. geb. de Heul, Nieuwe Hoven 143, Gorkum
23 okt.	19.30 uur	Rest. De Stern, Hoofdstraat 108, Epe
25 okt.	19.30 uur	Rest. IJsselmeer, Boulevard, Harderwijk
1 nov.	19.30 uur	Hotel Koppelpaarden, Dussen
7 nov.	20.00 uur	K.M.T. Akenstraat, Den Haag
17 nov.	14.00 uur	De Hoekstra, Lindesteinlaan 1, Leek (Gr.)
20 nov.	20.00 uur	Dansschool J. de Graaf, Kievitweg 107, Ridderkerk
30 nov.	19.30 uur	P.M.T. Nieuwe Kazernelaan 4, Ede
11 dec.	20.00 uur	Wijkcentrum Noord W. Churchillaan 27, Spijkenisse
14 jan.	19.30 uur	In de Buitenwacht, Kampen, Overijssel
24 jan.	20.00 uur	D.C.C. Coldenhovelaan 1, Maasland

Dit zijn de voorstellingen welke 15 september 1990 bekend waren.

J. de Wit

die zaken die je niet lekker zitten. Gewoon (Praat het uit). Het is met sobats vaak makkelijker praten dan met officiële personen en samen kom je dan ook nog tot een wonderbaarlijke oplossing. Wilt u hier meer van weten bel dan uw Afdelingsbestuurder van Sociale Zaken, hij kan u de juiste inlichtingen verstrekken. Tot spoedig ziens! V.B.

In Memoriam

Wij brengen met eerbied een laatste Ere-saluut aan:

P. Janse	Zaandam
A.G.M.T. Schaeplman	Haarlem
A. de Goede	St. Jans klooster
C.M. van der Togt	Halfweg
W. Vellenga	Wassenaar
H. Zandstra	Rotterdam
W. Vellenga	Wassenaar
P.J.M. Vis	Horn
H. Roest	Ridderkerk
S. Kleinkramer	Heinoord
G. de Vries	Yde
F.J. Damen	Nieuweleusen
F.J. Dekker	Terneuzen
H. Schrik	Emmen
J. Middelkoop	Sleeuwijk
T. Winters	Stuifzand
G.A. van der Laan	Lieshout
A. Greven	Enschede

Wij wensen alle nabestaanden de kracht en de moed dit verlies op eigen wijze te dragen.

V.O.M.I.

takeo

De originele VOMI stropdas! kleur donkerblauw met zilverkleurig logo en naam.

U kunt uw bestellingen nu plaatsen door een giro-betaalkaart te zenden naar; Mevrouw J. Holve-wijn, Haarlem. f 20,- inclusief verpakking en porto. Rekeningnummer 3985547.

fonds
sociale
zorg
VOMI

Bij de vorige bekendmaking van de verkoop van de VOMI stropdassen werd abusievelijk de prijs van f 21.50 vermeld. Zij die dit bedrag betaald hebben en inmiddels nog niet teruggestort hebben gekregen kunnen dit alsnog op korte termijn tegemoet zien. Onze excuses hiervoor. V.B.

sociale
VOMI

Met uw Afdelings Voorzitters is op Bronbeek een afspraak gemaakt dat in iedere afdeling op meerdere plaatsen bijeenkomsten gehouden zouden worden waar men ongedwongen met elkaar kan praten over koetjes en kalpjes maar natuurlijk ook over

Nogmaals aan onze Friese leden!

Door te weinig opkomst van onze leden in Akkrum is het niet gelukt een afdelingsbestuur te formeren. Het bestuur VOMI zou het bijzonder op prijs stellen wanneer men zich alsnog schriftelijk of telefonisch op zou willen geven als kandidaat/afdelingsbestuurslid. Dit kan bij de PR-funktionaris, de heer

G. Achterhof,
Veldakkers 56,
7841 AH Sleen,
tel. 05916 - 1449.

De voordelen van het bestaan van een afdelingsbestuur zijn:

Afdeling Noord-Holland

Afdeling Noord-Brabant

Afdeling Rivierenland

Afdeling Veluwe

*Geen copie ontvangen!
Vakantie?*

Afdeling Zuid-Holland Zuid

In onze afdeling, die ruim 450 leden telt, wordt de nodige aandacht gegeven om de activiteiten voor het seizoen 1990/1991 voor te bereiden. Onlangs werd in overleg met de filmdienst van de V.O.M.I., onder de vertrouwde leiding van Jac. de Wit, besloten om in de komende maanden een aantal film-kontaktbijeenkomsten in de afd. Zuid-Holland Zuid te organiseren. Te beginnen in Oktober en eindigend in April zullen er in totaal 7 voorstellingen zijn. De VOMI filmdienst is met Aurora Travel Service B.V. (ATS) overeengekomen, dat tijdens deze VOMI filmvoorstellingen door ATS reclame mag worden gemaakt voor hun pakket Indonesië-reizen. Door ATS zullen prachtige kleurenfilms worden verzorgd - in deze films wordt Engels gesproken, doch de films spreken voor zichzelf. Van de sectie Militaire Geschiedenis is over de periode 1945-1950 nog wat materiaal ontvangen, zodat vóór de pauze kan worden vertoond "Indonesië 1945-1950" en na de pauze Indonesië Nu". Beide films hebben een lengte van ca. 40 minuten.

De agenda van deze bijeenkomsten ziet er voor de maanden Oktober, November en December 1990 als volgt uit:

Maandag 15 oktober
Gorinchem Wijkgebouw
De Heul Nieuwenhoven 143
Dinsdag 20 november
Ridderkerk Dansschool
Jaap v.d. Graaf Kievitsweg
Dinsdag 11 december
Spijkernisse Wijkcentrum Noord
Winston Churchillaan 27
Voor alle bijeenkomsten geldt:
Zaal open 19.30 uur.
Aanvang: 20.00 uur
Tijdens de pauze van deze film-kontaktbijeenkomsten zal een verloting worden gehouden. De overige vier bijeenkomsten zijn

a. méér onderlinge kontakten in de provincie,
b. betere kontakten tussen leden, afdelingsbestuur, hoofdbestuur en omgekeerd,
c. méér, betere en snellere informatie vanaf het hoofdbestuur.
Een goede organisatie maakt dat we met z'n allen sterk zijn. Er moet 40 jaar nadat de laatste uit Indië teruggekeerd zijn wat tot stand komen!
We rekenen op jullie.
G. Achterhof, bestuur VOMI (PR-funktionaris)

gepland in Rotterdam (Februari), Dirksland (Maart), Stolwijk (Maart) en Oud-Beijerland (April). De definitieve agenda hierover zal in de volgende Sobat worden vermeld.

Alle VOMI-leden in de afd. Zuid-Holland Zuid ontvangen schriftelijk een uitnodiging met opgave van de eerder genoemde agenda. VOMI-leden die van plan zijn deze avonden bij te wonen wordt verzocht zoveel mogelijk bekende Oud-Indiëgangsters, die nog geen lid zijn, mee te brengen. Vanzelfsprekend zijn ook de dames van harte welkom.

Contributie voor 1990

Een aantal VOMI-leden heeft (nog) niet gereageerd op het verzoek in Sobatnummer 12 van juli j.l. om alsnog hun contributie over 1990 over te maken. Degenen, die hun lidmaatschap niet wensen te verlengen, wordt verzocht dit te willen melden aan de Penningmeester Th. de Bart, van Karnebeekstraat 34, 3317 KX Dordrecht - telefoon 078 - 176893. Voor een duidelijk inzicht in de afdelingsadministratie is het belangrijk te weten wie geen lid wenst te blijven. Voor uw medewerking onze dank.

Sociale Commissie

VOMI-leden in de afd. Zuid-Holland Zuid kunnen problemen, die verband houden met hun verblijf in Indonesië, voorleggen aan onze Commissaris voor Sociale Zaken t.w. J.H. van Breugel, Rotterdamseweg 167d, 3332 AG Zwijndrecht, telefoon 078 - 126752.

Nieuwjaars receptie

Het voornemen bestaat om evenals vorig jaar in Januari 1991 een Nieuwjaarsreceptie te houden. Mededelingen omtrent plaats, datum en tijdstip zullen in de volgende Sobat worden opgenomen.

Afdeling Zuid-Holland Noord

Het verlies van onze voorzitter, Wim Vellinga had juist voor de start van het winterseizoen diverse gevolgen. Enkele activiteiten moesten worden verschoven hetgeen bij een afzonderlijk schrijven aan de leden zal worden bekendgemaakt. Tot ons genoege stelden enkele leden zich ter beschikking voor een bestuursfunctie waardoor het bestuur voorlopig uit de volgende leden zal bestaan:

De Heer L. Baerends, waarnemend voorzitter, Oranjeplantsoen 11, 2411 XA Bodegraven, B. Weijs, vice-voorzitter, Kerkweg 24 Maasland, 3155 ED telefoon 01899-13046, J. Ousma, secretaris Listzstraat 117, 2551

TC Den Haag, telefoon 070-3976413, C. Henkelman, penningmeester, Pippelingstraat 34a, 2564 RJ Den Haag, telefoon 070-3682440, postrekening 532172 en F. v.d. Meer, Londenstraat 118, 2711 DE Zoetermeer, telefoon 079-415046 die na een kennismakings bijeenkomst van de Sociale Commissie te Bronbeek, voorlopig als sociaal contactman zal optreden. Overige bestuursleden J. de Wit en J.P.C. Rausch.

Afdeling Zeeland

We mogen weer twee nieuwe leden van harte verwelkomen: Goedhart H.G. Terneuzen en P.J. Jansen Zaamslag. Helaas hebben we afscheid moeten nemen van ons lid F.J. Dekker uit Terneuzen die op 11 augustus is overleden. Sociaal contactman/bestuurslid W. Eleveld is op condoleance bezoek geweest. Voor de reis naar Roermond konden we, dank zij enige actieleden, 2 volle bussen laten rijden. Het bestuur spreekt de hoop uit dat dit een jaarlijks terugkerende traditie zal worden. Over het welslagen van de busreizen hopen wij U in de volgende Sobat meer te kunnen berichten, maar de vooruitzichten zijn in ieder geval gunstig.

Van de penningmeester echter een minder goed bericht n.l.: er zijn nog steeds enkele leden die hun contributie voor het jaar 1990 (nog) niet hebben voldaan. U begrijpt dat dat de penningmeester en de vereniging veel hoofdbreken kost. Daarom oproep: Voldoe alsnog Uw contributie, dan kan de penningmeester t.o.v. het Hoofdbestuur en de verenigingskas zijn administratie bijwerken. Bij voorbaat alvast hartelijk dank!

In de volgende Sobat hopen we U het winterprogramma bekend te kunnen maken. Op voorhand kunnen we U nu alreeds zeggen dat er een aantal nieuwe films beschikbaar zijn gekomen door een particuliere organisatie over Indonesië zoals het er nu uit ziet. (Dit met het oog op eventuele reizen naar Indonesië). Het bestuur zoekt nog steeds naar lokaties die hiervoor in de regio beschikbaar zijn en als het kan tegen redelijke prijs; als U in Uw buurt zoiets weet, licht dan even iemand van het bestuur in, wellicht werpt dat zijn vruchten af, vooral voor de kas!

F.J.F. Smoorenburg

Naschrift: Keurig Zeeland, een stuk op maat zoals destijds door de secretaris is gevraagd.

Afdeling Groningen

Alle leden van de V.O.M.I. afdeling Groningen worden uitgenodigd om op zaterdag 13 oktober a.s. aanwezig te zijn op de ledenvergadering, die wordt gehouden in Hotel Faber te Hoogezand. Aanvang 14.00 uur.

Agenda:
Opening
Verslag vergadering 7 oktober 1989

Jaarverslag secretaris en penningmeester
Activiteiten VOMI
Filmvertoning:
1. Vertrek naar, verblijf in en thuiskomst uit Indonesië
2. Erevelde Cimahi/Dodenherdenking Roermond
3. Kamponggluk (humoristische film)

Het bestuur van de afdeling Groningen hoopt, dat er een groot

aantal leden al dan niet vergezeld van hun echtgenotes aanwezig zullen zijn.

De secretaris H. Volders

Afdeling Drenthe

In Valthe, een dorp in de omgeving van Emmen, draait sinds het begin van dit jaar een kleine gespreksgroep van ex-Indiëgangsters. men komt daar elke maand bij elkaar in het dorps huis. Het prettige is, dat deze groep wordt begeleid door een deskundige. Een heel goed aanvoelende buitenstaander. De mensen die deze gespreksgroep bezoeken vinden het een opluchting om over de ervaringen van toen, in een kleine groep te kunnen praten met je gevoels die je nu hebt over die ervaringen.

Het maakt het gemakkelijker om op de Indië periode terug te zien en je leert van elkaar omgaan met de negatieve perspublicaties, radio en tv uitzendingen, die we nu bij tijd en wijle voorgeschoteld krijgen. Kortom, het voldoet de deelnemers daar zo goed, dat men de suggestie aan het bestuur doet, probeer toch alstubijs meer van deze gespreksgroepen van de grond te krijgen. Wel nu, bij deze. Heb je belangstelling, bel eens met Lambert Bolt 05910-26394 of met Wiep Veerman Assen 05920-41733. Ook het tel. nr. van het secretariaat wil graag een rol in deze vervullen 05998 - 35666.

In de regio Emmerwerden tijdens het bezoek van de Staatssecretaris van Defensie, Baron van Voorst tot Voorst vragen gesteld over de afwikkeling van de NIWIN gelden. Onze P.R. man, tevens bestuurslid G. Achterhof voert hierover nog correspondentie. Hierop komen we in een andere „Sobat” terug.

Regio Meppel heeft zijn eerst volgende bijeenkomst op 23 oktober a.s. Plaats en tijd worden nog nader bekend gemaakt.

Regio Emmen

De leden van deze regio komen elke derde woensdagmiddag van de maand bij elkaar in het dorps huis in Valthe, Dorpsstraat 54. Men vindt het ontmoeten van elkaar zo belangrijk dat men elke maand bij elkaar komt. Eerstvolgende data 17 oktober, 17 november en 21 december 1990. Na enkele VOMI zaken komen elke keer de gezellige dingen aan de orde. Film, bingo, bijpraten enz. als je over een familie sprekt, volgens ons is het daar bijna zo ver. Ga eens kijken. Altijd welkom. Ook mensen van buiten de regio hartelijk welkom. Vergeet niet vrouw of partner mee te nemen.

In Memoriam

V.M.O.I. afdeling Drenthe brengt vanaf deze plaats een laatste groet aan:
G. de Vries,
Molendwarsstraat 19, Yde
T. Winters,
Zwartschaap 6, Stuifzand
Beide vrienden zijn ons de voorbije maanden ontvallen. Zij rusten in vrede. Wij wensen de nabestaanden de kracht toe om dit verlies te kunnen verwerken. Woorden schieten te kort, schrijft Kitty Schrik-Dirker, de secretaresse van regio Emmen. Diep ontroerd ben ik door alle belangstelling, steun en vriendschap tijdens de ziekte en na het overlijden van mijn man Henk Schrik.
V.O.M.I., bedankt voor alles.
Kitty Schrik-Dirker

Afdeling Overijssel

Onze eerste bijeenkomst start op 16 oktober 1990 in Borne en is bedoeld voor onze leden, donateurs en andere belangstellende oud-Indiëgangsters uit de regio Twente. De avond wordt gehouden in het restaurant "t Schip", Grotestraat 6 te Borne. Op deze avond zal een hoofdbestuurslid van de "VOMI" ingaan op actuele zaken betreffende oud-Indiëgangsters. Ook de samenwerking van de verschillende veteranenorganisaties in het "Veteranenplatform" zal dan onderwerp van gesprek zijn. Vanzelfsprekend is er ruimte voor de gelegenheid tot het stellen van vragen. Eventueel zal de avond, afhankelijk van de beschikbare tijd, besloten worden met dia's uit het "Indonesië nu".

Regio Zwolle

Op 12 november 1990 wordt in de "Vrolijkheid", Oude Meppelerweg 3 te Zwolle een bijeenkomst georganiseerd voor oud-Indiëgangsters in de regio Zwolle.

Op deze avond zal de heer T. Lenz ingaan op zijn strijd voor "pensioenrechten voor oud-Indiëgangsters." In ons blad "Sobat" heeft de heer Lenz enkele artikelen geschreven over dit heikel onderwerp. Velen vonden deze artikelen moeilijke en onverteerbare kost maar de schrijver vond dat vooral veteranen weten dat er zonder strijd geen overwinning is en elke verworvenheid slechts door inspanning kan worden verkregen. We hopen dat de heer Lenz deze strijd voor velen van ons zal winnen en zijn zeer benieuwd naar zijn verdere ingang.

We zijn er van overtuigd dat velen hierover wel wat te vragen hebben.

Aanvang van bovengenoemde bijeenkomst is half acht.

Contributie 1990

Gelukkig heeft het merendeel van onze leden hun contributie voor het jaar 1990 reeds betaald. Zij die dat nog niet hebben gedaan verzoeken wij dit alsnog te doen door overmaking van f 27.50 op gironummer 420704 t.n.v. vereniging oud-militairen Indiëgangsters, De Hoge Kampen 8, 8141 VL te Heino.

Van de redactie

(op voordracht van afdeling Overijssel)

Leden die hun blad niet bewaren worden verzocht dit door te geven aan oud Indiëgangsters, enfin u begrijpt de bedoeling. Wellicht levert het een lid op en vertel hem er bij dat hij zich rechtstreeks bij u of de penningmeester van het bestuur, de heer D. Mennens, Lijsterlaan 12 te Rotterdam, postcode 3055 CH kan opgeven. De postrekening van de penningmeester is 4239398. De contributie bedraagt f 27.50, terwijl bij opgave een acceptgiro wordt toegezonden. U kunt ook rechtstreeks gireren.

Tijdens de herdenking te Roermond constateerde wij dat verschillende leden de "Sobat" van juli niet hadden ontvangen. Een van de oorzaken kan zijn dat het adresbandje te los om de courant zat. Hieraan besteden we meer aandacht.